

HANDLEIDING SOORTEN FRANK DE SCHEEMAEKER

→ Hoe gaan we te werk? Bijzondere Broedvogels in het vet!

Voor **alle gebieden** (zowel de UTK-gebieden als de gebieden die gebiedsdekkend worden geïnventariseerd) mogen **geldige waarnemingen** van **onderstaande soorten** in kaart worden gebracht:

SOORT	AF	SOORT	AF	SOORT	AF
<i>Dodaars</i>	DD	<i>Kleine Plevier</i>	KPL	<i>Grasmus</i>	GM
<i>Fuut</i>	FU	<i>Kievit</i>	KI	<i>Braamsluiper</i>	BS
<i>Knobbelzwaan</i>	KNZ	<i>Zomertortel</i>	ZOT	<i>Sprinkhaanzanger</i>	SZ
<i>Zwarte Zwaan</i>	ZWZ	<i>Bosuil</i>	BU	<i>Kleine Karekiet</i>	KK
<i>Grauwe Gans</i>	GGA	<i>Ransuil</i>	RU	<i>Bosrietzanger</i>	B
<i>Indische Gans</i>	IGA	<i>Kerkuil</i>	KU	<i>Spotvogel</i>	SV
<i>Canadese ans</i>	CGA	<i>Steenuil</i>	SU	<i>Fitis</i>	F
<i>Brandgans</i>	BGA	<i>Gierzwaluw</i>	GZ	<i>Fluiter</i>	FL
<i>Nijlgans</i>	NGA	<i>Zwarte Specht</i>	ZS	<i>Vuurgoudhaan</i>	VGH
<i>Mandarijneend</i>	MAE	<i>Groene Specht</i>	GS	<i>Grauwe Vliegenvanger</i>	GVL
<i>Wilde Eend</i>	WE	<i>Kleine Bonte Specht</i>	KBS	<i>Kuifmees</i>	KF
<i>Krakeend</i>	KRE	<i>Veldleeuwerik</i>	VL	<i>Glanskop</i>	GLA
<i>Wintertaling</i>	WTE	<i>Kuifleeuwerik</i>	KL	<i>Matkop</i>	MAT
<i>Tafeleend</i>	TE	<i>Boomleeuwerik</i>	BL	<i>Boomklever</i>	BKL
<i>Buizerd</i>	BUI	<i>Huiszwaluw</i>	HZ	<i>Wielewaal</i>	WIE
<i>Wespendief</i>	WD	<i>Graspieper</i>	GP	<i>Barmsijs</i>	BARM
<i>Sperwer</i>	SP	<i>Boompieper</i>	BP	<i>Kneu</i>	KN
<i>Torenvalk</i>	TV	<i>Rouwkwikstaart</i>	ROUW	<i>Putter</i>	PU
<i>Boomvalk</i>	BV	<i>Gele Kwikstaart</i>	GKW	<i>Sijs</i>	SIJS
<i>Patrijs</i>	PA	<i>Grote Gele Kwikstaart</i>	GGK	<i>Europese Kanarie</i>	EK
<i>Kwartel</i>	KW	<i>Nachtegaal</i>	N	<i>Goudvink</i>	GV
<i>Waterral</i>	WR	<i>Gekraagde Roodstaart</i>	GR	<i>Kruisbek</i>	KB
<i>Waterhoen</i>	WH	<i>Roodborsttapuit</i>	RTA	<i>Rietgors</i>	RG
<i>Meerkoet</i>	MK	<i>Kramsvogel</i>	KV	<i>Geelgors</i>	GG

Tabel 1: soorten die voor Frank 'moeten' worden gekarteerd in alle gebieden

Voor alle duidelijkheid: het inventariseren van deze soorten is **optioneel**: het moet dus niet maar het zou **super** zijn mocht je deze soorten er toch bijnemen (en je zou er Frank een groot plezier mee doen). Aangezien je toch in het veld zit, is het niet echt een moeite om deze soorten ook in kaart te brengen, naast de soorten die wel verplicht moeten worden opgevolgd. Het is immers jammer dat we perfect weten hoeveel *Baardmannetjes*, *Stelkluten* of *Zwartkopmeeuwen* er de voorbije jaren aan de Oostkust broedden, maar dat we de achteruitgang van *Patrijs*, *Veldleeuwerik*, *Graspieper*, *Zomertortel*, *Roodborsttapuit*, ... helemaal niet met cijfergegevens kunnen onderbouwen, terwijl het net deze soorten zijn die de laatste decennia de zwaarste klappen hebben gekregen. Je hoeft niet van elk van deze soorten de waarnemingen op kaart in te tekenen, maar het mag uiteraard wel! Stel dat je het ziet zitten om bv. alle akker- en weidevogels te karteren maar dat je het net iets te veel moeite vindt om ook bv. *Wilde Eend*, *Waterhoen* of *Meerkoet* te noteren: geen probleem! In elk geval: het zou mooi zijn mochten we op het eind van dit broedseizoen van bovenstaande soorten zoveel mogelijk gegevens doorgestuurd krijgen!

Ze **belangrijk**: enkel '**geldige**' waarnemingen worden **opgetekend**. **Per ronde** wordt een **nieuwe veldkaart** gebruikt. Onderstaand wordt opgelijst wat per soort als een geldige waarneming wordt weerhouden.

SOORT	AF	ad. in broedbiotoop	kp. in broedbiotoop	territoriumindicatie (zang, balts, alarm)	nest(indicatie)	SOORT	AF	ad. in broedbiotoop	kp. in broedbiotoop	territoriumindicatie (zang, balts, alarm)	nest(indicatie)
Dodaars	DD					Kuifleeuwerik	KL				
Fuut	FU					Boomleeuwerik	BL				
Knobbelzwaan	KNZ					Huiszwaluw	HZ				
Zwarte Zwaan	ZWZ					Graspieper	GP				
Grauwe Gans	GGA					Boompieper	BP				
Indische Gans	IGA					Rouwkwikstaart	ROUW				
Canadese Gans	CGA					Gele Kwikstaart	GKW				
Brandgans	BGA					Grote Gele Kwikstaart	GGK				
Nijlgans	NGA					Nachtegaal	N				
Mandarijneend	MAE					Gekraagde Roodstaart	GR				
Wilde Eend	WE	♂				Roodborstapuit	RTA				
Krakeend	KRE					Kramsvogel	KV				
Wintertaling	WTE					Grasmus	GM				
Tafeleend	TE	♂				Braamsluiper	BS				
Buizerd	BUI					Sprinkhaanzanger	SZ				
Wespendief	WD					Kleine Karekiet	KK				
Sperwer	SP					Bosrietzanger	B				
Torenavalk	TV					Spotvogel	SV				
Boomvalk	BV					Fitis	F				
Patrijs	PA					Fluiter	FL				
Kwartel	KW					Vuurgoudhaan	VGH				
Waterral	WR					Grauwe Vliegenvanger	GVL				
Waterhoen	WH					Kuifmees	KF				
Meerkoet	MK					Glanskop	GLA				
Kleine Plevier	KPL					Matkop	MAT				
Kievit	KI					Boomklever	BKL				
Zomertortel	ZOT					Wielewaal	WIE				
Bosuil	BU					Barmsijs	BARM				
Ransuil	RU					Kneu	KN				
Kerkuil	KU					Putter	PU				
Steenuil	SU					Sijs	SIJS				
Gierzwaluw	GZ					Europese Kanarie	EK				
Zwarte Specht	ZS					Goudvink	GV				
Groene Specht	GS					Kruisbek	KB				
Kleine Bonte Specht	KBS					Rietgors	RG				
Veldleeuwerik	VL					Geelgors	GG				

Tabel 2: geldige waarnemingen van de soorten die voor Frank 'moeten' worden gekarteerd in alle gebieden

Een **concreet voorbeeld**. Wanneer je in jouw gebied een **Rietgors** ziet die niet zingt, moet die waarneming strikt genomen niet worden ingetekend. Een waarneming van een **Rietgors** in een geschikt broedhabitat is immers enkel geldig wanneer ook territoriumindicerend gedrag (zang, balts, alarm, afleidingsgedrag) of een nest(indicatie) werd vastgesteld. Een ander voorbeeld: je ziet paartje **Huiszwaluw** gedurende een hele periode rond een oude gemeentehuis (= een potentieel geschikte broedplaats) vliegen. Strikt genomen hoeft je ook dit dus niet op je veldkaart in te tekenen aangezien voor **Huiszwaluw** enkel nesten als geldige waarneming worden weerhouden. Van een aantal soorten (bv. *Krakeend*, *Wintertaling*, alle uilen, alle spechten, *Graspieper*, *Gele Kwikstaart*, *Roodborsttapuit*, ...) moet dan weer elke waarneming worden genoteerd. En zo varieert dus per soort wat je moet intekenen en wat niet. Laat het **gezond verstand** hier zegevieren. Wanneer je bv. een *Sprinkhaanzanger* ziet eind mei maar het beestje zingt niet, teken dan toch maar in. De kans dat dit om een late doortrekker gaat, zal immers vrij klein zijn. Bij een zichtwaarneming van een niet zingende *Sprinkhaanzanger* rond 10 april is de kans groter dat het (op die datum) wel nog om een doortrekker gaat. Strikt genomen moet je niet zingende *Sprinkhaanzangers* dus nooit intekenen (enkel territorium- en/of nestindicatie worden weerhouden als geldige waarnemingen) maar in het geval van een *Sprinkhaanzanger* eind mei is het veel nuttiger om dit wel in te tekenen dan wanneer je er eentje ziet (maar niet hoort) begin april.

Onderstaand geven we een lijstje met de symbolen die tijdens het veldwerk bij broedvogelinventarisaties worden gebruikt om het gedrag van vogels in te tekenen op veldkaarten. De vetgedrukte symbolen zijn de meest belangrijke.

VS is steeds de afkorting van de vogelsoort (zie tabel hierboven)

VS	waarneming mannetje of vrouwtje
VS ♂	waarneming mannetje
VS ♀	waarneming vrouwtje
VS k	waarneming koppel
————— VS ———>	vogel overvliegend
VS x —————>	vogel ter plaatse en weg vliegend
VS x —————> x	idem en opnieuw geland
(VS)	zang
[VS]	balts
VS	roep mannetje
VS	agressieve roep
(VS)	nestindicerende alarmroep of afleidingsgedrag (bijv. vleugellam)
VS v	met voedsel
VS p	met ontlastingspropjes
VS m	met nestmateriaal
VS 	met nest (geen verdere gegevens)
VS x	met nest met eieren (aantal eieren noteren)
VS 	met nest met jongen (aantal jongen noteren)
VS ----- VS	gelijktijdige, uitsluitende waarneming
VS -----?----- VS	idem, maar niet 100% zeker
VS ----- x	verplaatsing

VS ———?————— x

idem, maar niet 100% zeker

Bureauwerk

→ Op het eind van het veldseizoen volgt de **verwerkingsfase**.

In eerste instantie maak je op basis van alle **dagkaarten** (minimaal 3 of 5) **soortkaarten** aan. Een soortkaart is een kaart van jouw telgebied waarop, voor één soort, **alle geldige waarnemingen** van die soort van alle telrondes worden genoteerd. De **waarnemingsdatum** van elke waarneming moet **herkenbaar** blijven bv. door gebruik te maken van verschillende **kleuren** voor elke telronde.

Vervolgens **bepaal** je voor elke soort het aantal **waarschijnlijke** en **zekere territoria**. Dit is de meest **cruciale fase** uit het verwerkingsproces omdat hierbij alle **gegevens** die je verzamelde tijdens de verschillende inventarisatierondes moet **interpreteren**.

Belangrijk is dat je je bij deze **interpretatie niet** (al te veel) **laat leiden** door je **eigen gevoel** van wat een waarschijnlijk of een zeker territorium is. Iedereen heeft immers een ander gevoel, vaak gebaseerd op jarenlange ervaring met soorten of met gebieden. Hiermee willen we geenszins zeggen dat dat buikgevoel niet zou kloppen. Alleen moet door middel van een gestandaardiseerde methodiek iedereen in dit project de gegevens op eenzelfde manier verwerken en interpreteren. Het gevoel doet er dus dit keer niet toe, de voor dit project vooropgestelde regels wel.

Een **concreet voorbeeld**. In de Uitkerkse Polders werd tussen 14 maart en 30 april dagelijks een paartje **Wintertaling** gezien (48 bezoeken, 48 keer gezien). Dit gebied is zonder enige twijfel een potentieel geschikt broedhabitat voor deze soort. Vanaf 3 april werd ook regelmatig balts vastgesteld. De laatste waarneming van dit paartje was een copulatie op 30 april. Voor de meesten is dit zonneklaar: een broedgeval! Nadien werd het terrein nog bijna dagelijks bezocht tot eind juni. Van de **Wintertalingen** was geen spoor meer. Noch adulten, noch pulli werden gezien na 30 april. Dan toch geen broedgeval?

Een **ander voorbeeld**. In jouw gebied zie je vanaf 15 april dagelijks een **Gekraagde Roodstaart**. Het beestje zit iedere dag volop te zingen, op exact dezelfde plaats waar je vorig jaar een nest vond met pas uitgevlogen jongen. Deze zangpost werd een laatste keer gekarteerd op 09 mei. Een broedgeval of een doortrekker die er op die plek een tijdelijke zangpost op nahield? Moeilijk.

Om dergelijke **moeilijkheden** te **vermijden**, worden voor dit project voor **elke soort interpretatiecriteria** gegeven. Deze interpretatiecriteria werden op basis van jarenlang wetenschappelijk onderzoek opgesteld door SOVON (Samenwerkende Organisaties Vogelonderzoek Nederland) en worden in de meeste broedvogelinventarisaties in België en Nederland gebruikt. Deze methodiek werd voorgelegd aan en aanvaard door de stuurgroep van dit monitoringproject. Het is dus zondermeer van belang dat iedereen zich aan deze regels houdt, wat niet wegneemt dat de methodiek voor verbeteringen vatbaar is.

→ **Hoe moet worden geïnterpreteerd?**

Hierbij maken we een **onderscheid** tussen de **zekere** en de **waarschijnlijke broedgevallen**.

Zekere broedgevallen zijn éénvoudig. Volgende waarnemingen geven aanleiding tot een zeker broedgeval:

- een bezet nest (met eieren en/of verse eischalen en/of pulli)
- een adult met voedsel (voor niet vliegvlugge jongen) in de snavel
- een adult met een ontlastingspakketje
- duidelijk afleidingsgedrag (bv. vleugellamme eend)
- een adult met nog niet vliegvlugge jongen

Zekere broedgevallen duid je op **kaart** aan door omheen de afkorting van de soort een **vierkant** te plaatsen.

Iets moeilijker zijn de **waarschijnlijke broedgevallen**. Wanneer spreken we een waarschijnlijk broedgeval? Hoe bepalen we dat?

- a. bepaal het aantal geldige telrondes
 - voor standvogel: totaal aantal telrondes
 - voor 'zomervogel': aantal telrondes vanaf de aankomst van de soort in het gebied
- b. zoek in onderstaande tabel welke waarnemingen geldig zijn voor de beschouwde soort
- c. zoek in onderstaande tabel hoeveel geldige waarnemingen nodig zijn
- d. zijn er voldoende geldige waarnemingen?
- e. zoek in onderstaande tabel wat de datumgrenzen zijn voor de beschouwde soort en hoeveel maal de soort moet waargenomen worden binnen die datumgrenzen
- f. zijn er voldoende waarnemingen binnen de datumgrenzen?

SOORT	AF	geldige wng.				minimum # geldige wng.								datumgrenzen
		ad. in broedbiotoop	kp. in broedbiotoop	territoriumindicatie (zang, balts, alarm)	nest(indicatie)	1 telronde	2 telrondes	3 telrondes	4 telrondes	5 telrondes	6 telrondes	7 telrondes	8 telrondes	
<i>Dodaars</i>	DD					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 10/07 OF territoriumindic. 10/04 - 10/07
<i>Fuut</i>	FU					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 15/06
<i>Knobbelzwaan</i>	KNZ					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 20/04 - 20/07
<i>Zwarte Zwaan</i>	ZWZ					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/03 - 31/07
<i>Grauwe Gans</i>	GGA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/03 - 20/06 OF territoriumindic. 01/03 - 15/04
<i>Indische Gans</i>	IGA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 30/06
<i>Canadese Gans</i>	CGA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/04 - 30/06
<i>Brandgans</i>	BGA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 30/06
<i>Nijlgans</i>	NGA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/03 - 15/05
<i>Mandarijneend</i>	MAE					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 30/06
<i>Wilde Eend</i>	WE	♂				/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/04 - 10/05
<i>Krakeend</i>	KRE					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 30/06
<i>Wintertaling</i>	WTE					/	2	2	2	2	2	2	2	1wng. tss. 15/05 - 30/06 OF territoriumindic. 01/05 - 30/06
<i>Tafeleend</i>	TE	♂				/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/05 - 10/07
<i>Buizerd</i>	BUI					/	/	3	3	3	3	3	3	2 wng. tss. 01/02 - 15/07
Wespendief	WD					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/06 - 10/08 OF territoriumindic. 20/05 - 10/08
<i>Sperwer</i>	SP					/	/	3	3	3	3	3	3	2 wng. tss. 10/04 - 15/07 OF 2X territorium 01/03 - 15/07
<i>Torenvalk</i>	TV					/	/	3	3	3	3	3	3	2 wng. tss. 01/03 - 15/07
Boomvalk	BV					/	/	3	3	3	3	3	3	2 wng. tss. 01/05 - 15/09
<i>Patrijs</i>	PA					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/02 - 20/06 OF territoriumindic. 15/02 - 20/06
Kwartel	KW					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 20/05 - 31/07
<i>Waterral</i>	WR					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 10/06 OF territoriumindic. 15/04 - 10/06
<i>Waterhoen</i>	WH					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 20/04 - 15/06
<i>Meerkoet</i>	MK					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 20/04 - 10/06
Kleine Plevier	KPL					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/06 - 30/06 OF territoriumindic. 15/05 - 15/07

SOORT	AF	geldige wng.				minimum # geldige wng.								datumgrenzen
		ad. in broedbiotoop	kp. in broedbiotoop	territoriumindicatie (zang, balts, alarm)	nest(indicatie)	1 telronde	2 telrondes	3 telrondes	4 telrondes	5 telrondes	6 telrondes	7 telrondes	8 telrondes	
Kievit	KI					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 10/04 - 10/05
Zomertortel	ZOT					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 20/07
Bosuil	BU					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/01 - 10/07
Ransuil	RU					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss 15/03 - 20/07 OF territoriumindic. 20/02 - 20/07
Kerkuil	KU					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/02 - 10/10
Steenuil	SU					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/02 - 15/04
Gierzwaluw	GZ					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/06 - 15/07
Zwarte Specht	ZS					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 15/03 - 20/06
Groene Specht	GS					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/03 - 31/05
Kleine Bonte Specht	KBS					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/02 - 20/06
Veldleeuwerik	VL					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/04 - 15/06
Kuifleeuwerik	KL					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/03 - 15/07
Boomleeuwerik	BL					1	1	1	2	2	2	2	3	1 wng. tss. 15/03 - 20/06
Huiszwaluw	HZ					aantal nesten tellen								
Graspieper	GP					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/05 - 30/06 OF territoriumindic. 01/04 - 30/06
Boompieper	BP					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 10/07
Rouwkwikstaart	ROUW					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 20/05 - 10/07
Gele Kwikstaart	GKW					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 01/06 - 20/07 OF territoriumindic. 15/04 - 20/07
Grote Gele Kwikstaart	GGK					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 20/04 - 20/06
Nachtegaal	N					1	1	1	2	2	2	2	3	1 wng. tss. 10/05 - 20/06
Gekraagde Roodstaart	GR					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 10/05 - 30/06
Roodborsttapuit	RTA					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/04 - 15/07 OF territoriumindic. 15/03 - 15/07
Kramsvogel	KV					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss 15/05 - 30/06 OF territoriumindic. 10/03 - 30/06
Grasmus	GM					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 10/07
Braamsluiper	BS					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/05 - 30/06
Sprinkhaanzanger	SZ					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/05 - 20/07
Kleine Karekiet	KK					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/05 - 10/07
Bosrietzanger	B					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/05 - 20/07
Spotvogel	SV					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/05 - 15/07
Fitis	F					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 20/04 - 10/07

SOORT	AF	geldige wng.				minimum # geldige wng.								datumgrenzen
		ad. in broedbiotoop	kp. in broedbiotoop	territoriumindicatie (zang, balts, alarm)	nest(indicatie)	1 telronde	2 telrondes	3 telrondes	4 telrondes	5 telrondes	6 telrondes	7 telrondes	8 telrondes	
Fluiter	FL					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/05 - 30/06
Vuurgoudhaan	VGH					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/05 - 30/06
Grauwe Vliegenvanger	GVL					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/05 - 10/08
Kuifmees	KF					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/03 - 15/06
Glanskop	GLA					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/02 - 10/06
Matkop	MAT					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/02 - 30/06
Boomklever	BKL					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 15/02 - 31/05
Wielewaal	WIE					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 10/05 - 15/07
Barmsijs	BARM					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 10/05 - 31/07
Kneu	KN					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/05 - 20/07
Putter	PU					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 10/05 - 15/07 OF territoriumindic. 01/04 - 15/07
Sijs	SIJS					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 10/04 - 15/06
Europese Kanarie	EK					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/05 - 31/07 OF territoriumindic. 15/04 - 31/07
Goudvink	GV					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 15/04 - 20/08
Kruisbek	KB					/	2	2	2	2	2	2	2	1 wng. tss. 01/01 - 15/05
Rietgors	RG					1	1	1	1	1	1	2	2	1 wng. tss. 01/05 - 10/07
Geelgors	GG					1	1	1	1	1	1	1	1	1 wng. tss. 01/04 - 10/07

Tabel 3: interpretatiecriteria om te komen tot een waarschijnlijk broedgeval; 'zomervogels' staan in het vet aangeduid

Dit ziet er moeilijker uit dan het is. Even **illustreeren**.

In een telgebied worden 6 inventarisatierondes gelopen.

- ronde 1: 01 april 2007: geen **Sprinkhaanzanger**
- ronde 2: 16 april 2007: zangpost **Sprinkhaanzanger**
- ronde 3: 27 april 2007: zangpost **Sprinkhaanzanger** op zelfde locatie
- ronde 4: 15 mei 2007: geen **Sprinkhaanzanger**
- ronde 5: 27 mei 2007: geen **Sprinkhaanzanger**
- ronde 6: 15 juni 2007: geen **Sprinkhaanzanger**

Wat doen we hiermee? Is dit een **broedgeval of niet**? Eén ding is alvast duidelijk: het is **geen zeker broedgeval** want er werden geen waarnemingen verricht die nodig zijn om van een zeker broedgeval te kunnen spreken (nest, jongen, transport voedsel, transport ontlastingspakketjes, duidelijk

afleidingsgedrag). Is het dan een **waarschijnlijk broedgeval**? Daarvoor overlopen we de voorgeschreven stappen.

- a. bepaal het aantal geldige telrondes
 - voor standvogel: totaal aantal telrondes
niet van toepassing want Sprinkhaanzanger is geen standvogel
 - voor 'zomervogel': aantal telrondes vanaf aankomst van de soort in het gebied
er werden 6 inventarisatierondes gelopen; tijdens de eerste inventarisatieronde werd geen Sprinkhaanzanger in het gebied opgemerkt; de eerste Sprinkhaanzanger werd opgemerkt tijdens de tweede inventarisatieronde; er resten dus 5 geldige telrondes (= alle telrondes vanaf het ogenblik dat de aanwezigheid van de soort in het gebied werd vastgesteld)
- b. zoek in tabel 2 of 3 welke waarnemingen geldig zijn voor de beschouwde soort
in deze tabellen zien we dat territorium- en/of nestindicatie worden weerhouden als geldige waarnemingen; dit betekent dat de zangpost uit de tweede en de derde ronde als geldige waarnemingen mogen worden meegeteld (= territoriumindicatie) waardoor we 2 geldige waarneming hebben
- c. zoek in tabel 3 hoeveel geldige waarnemingen er nodig zijn voor een waarschijnlijk broedgeval bij het overeenkomstige aantal geldige telrondes
in tabel 3 zien we dat er bij 5 geldige telrondes 1 geldige waarneming nodig is om te kunnen spreken van een waarschijnlijk broedgeval
- d. zijn er voldoende geldige waarnemingen?
bij 5 geldige telrondes hebben we voor Sprinkhaanzanger 1 geldige waarneming nodig en die hebben we (we hebben zelfs twee geldige waarnemingen: zangpost in tweede en derde ronde)
- e. zoek in tabel 3 wat de datumgrenzen zijn voor de beschouwde soort en hoeveel maal de soort moet waargenomen worden binnen die datumgrenzen
de datumgrens voor Sprinkhaanzanger ligt tussen 01 mei en 20 juli en binnen die periode moet de soort minimaal 1 keer zijn waargenomen
- f. zijn er voldoende waarnemingen binnen de datumgrenzen?
geen van beide geldige waarnemingen valt binnen de datumgrens van 01 mei - 20 juli

conclusie: op basis van de voorliggende waarnemingen kunnen we **niet** spreken van een **waarschijnlijk broedgeval** van **Sprinkhaanzanger**.

Omdat **oefening kunst** baart: nog eentje

- ronde 1: 25 april 2007: twee **Boomvalken** draaien rondjes boven een populierenbos
 - ronde 2: 15 mei 2007: twee *Boomvalken* vliegen roepend en libellen vangend op dezelfde plaats
 - ronde 3: 10 juni 2007: geen *Boomvalken* opgemerkt in het gebied
- a. bepaal het aantal geldige telrondes
 - voor standvogel: totaal aantal telrondes
niet van toepassing want Boomvalk is geen standvogel
 - voor 'zomervogel': aantal telrondes vanaf aankomst van de soort in het gebied
er werden 3 inventarisatierondes gelopen; tijdens de eerste inventarisatieronde werd Boomvalk al in het gebied opgemerkt; er zijn dus 3 geldige telrondes gelopen voor deze soort (= elke ronde vanaf de aankomst van de soort in het gebied)
 - b. zoek in tabel 2 of 3 welke waarnemingen geldig zijn voor de beschouwde soort
in deze tabellen zien we dat een koppeltje in een geschikt broedhabitat, territorium- en/of nest(indicatie) worden weerhouden als geldige waarnemingen; dit betekent dat de twee vogels uit ronde 1 en de twee roepende vogels uit ronde 2 mogen worden meegeteld als geldige waarnemingen (aangezien bij Boomvalk het

verschil tussen mannetjes en vrouwtjes in het veld niet kan worden vastgesteld, gaan we er van uit dat het in beide gevallen om een mannetje en een vrouwtje - dus mogelijk een paartje - ging.

- c. zoek in tabel 3 hoeveel geldige waarnemingen er nodig zijn voor een waarschijnlijk broedgeval bij het overeenkomstige aantal geldige telrondes
in tabel 3 zien we dat er bij 3 geldige telrondes 3 geldige waarnemingen nodig zijn om te kunnen spreken van een waarschijnlijk broedgeval
- d. zijn er voldoende geldige waarnemingen?
bij 3 geldige telrondes hebben we voor Boomvalk dus 3 geldige waarnemingen nodig en die hebben we niet; we hebben er slechts twee dus strikt genomen kunnen we niet meer komen tot een waarschijnlijk broedgeval! Einde verhaal. In dit geval loont het zeker de moeite om nog eens terug te keren. De kans bestaat dat we de Boomvalken op 10 juni gewoon hebben gemist, ook al waren ze wel in het gebied aanwezig. Van zodra we nog een bijkomende geldige waarneming (na 01 mei) kunnen vaststellen, komen we wel tot een waarschijnlijk broedgeval.

conclusie: op basis van de voorliggende waarnemingen komen we **niet** tot **een waarschijnlijk broedgeval** van **Boomvalk**.

Tot slot nog een laatste **voorbeeld** met een **standvogel**:

- ronde 1: 15 april 2007: geen **Kra keenden** opgemerkt
 - ronde 2: 20 mei 2007: een mannetje *Krakeend* zwemt in een poldersloot
 - ronde 3: 15 juni 2007: er werden geen *Krakeenden* opgemerkt
- a. bepaal het aantal geldige telrondes
 - voor standvogel: totaal aantal telrondes
van toepassing want Krakeend is een standvogel dus zijn alle 3 de rondes geldig, ook al werden in de eerste en de derde ronde geen Krakeenden opgemerkt
 - voor 'zomervogel': aantal telrondes vanaf aankomst van de soort in het gebied
niet van toepassing want Krakeend is een standvogel
 - b. zoek in tabel 2 of 3 welke waarnemingen geldig zijn voor de beschouwde soort
in deze tabellen zien we dat een exemplaar in geschikt broedhabitat, een paartje in broedbiotoop, territorium- en/of nest(indicatie) worden weerhouden als geldige waarnemingen; dit betekent dat het mannetje uit ronde 2 mag worden meegeteld als een geldige waarneming
 - c. zoek in tabel 3 hoeveel geldige waarnemingen er nodig zijn voor een waarschijnlijk broedgeval bij het overeenkomstige aantal geldige telrondes
in tabel 3 zien we dat er bij 3 geldige telrondes 2 geldige waarnemingen nodig zijn om te kunnen spreken van een waarschijnlijk broedgeval
 - d. zijn er voldoende geldige waarnemingen?
bij 3 geldige telrondes hebben we voor Krakeend 2 geldige waarnemingen nodig en we hebben er maar 1: het mannetje uit de tweede ronde. Ook al valt de datum van die ene geldige waarneming binnen de datumgrens van Krakeend (01 mei - 30 juni), toch kunnen we op basis van slechts 1 geldige waarneming niet besluiten tot een waarschijnlijk broedgeval = einde oefening (stap e en f zijn dus overbodig)

conclusie: op basis van de voorliggende waarnemingen is dit **geen waarschijnlijk broedgeval** van *Krakeend*. Je merkt hierbij meteen ook op dat het soms lastig is om tot waarschijnlijke broedgevallen te komen als je al minimaal 2 geldige waarnemingen nodig hebt wanneer je het terrein maar 3 keer bezoekt. Vandaar dat een bijkomende vierde ronde vaak een heel grote meerkans biedt om te kunnen komen tot waarschijnlijke broedgevallen.